

КАРЕН ГИЛИС

ШТО НОСАТ БРАНОВИТЕ

(роман)

БИБЛИОТЕКА – СВЕЗДИ

За Издавачот

Филип Димевски

Уредник

Наталиа Лукомска

Наслов на оригиналот:

Karen Gillece, Longshore Drift

Copyright © 2006 Karen Gillece

First published in 2006 by Hodder Headline Ireland

A division of Hodder Headline

Јазична редакција

Филип Димевски

Компјутерска обработка

Бегемот

Ликовно уредување

Бојан Димитријевиќ

© Сите права на изданието ги има БЕГЕМОТ ДООЕЛ – Скопје.
Забрането е копирање, умножување и објавување на делови или на
целото издание во печатени или електронски медиуми без писмено
одобрение од издавачот.

КАРЕН
ГИЛИС

ШТО НОСАТ
БРАНОВИТЕ

роман

Превод од англиски јазик:
Кристина Димкова

На Хана и Пол О'Грејди

„Сите што талкаат не се загубени.“
Џ. Р. Р. Толкин, *Дружината на Прстенот*

ПРВ ДЕЛ

1.

Напати мислев дека го гледам. Неговиот лик ќе ми се појавеше на аголот од некоја улица, каде тој денгуби, драскајќи ги сандалите од тротоарот, неговите палчиња свиткани под ластикот од кусите панталони додека ја извива својата тенка фигура од едната на другата страна на улицата. Низ отворената автомобилска врата го гледав како се пентари на задното седиште – малите рачиња грабаат нагоре по тапацирот и се искачуваат внатре во автомобилот. Овие автомобили секогаш беа современи, удобни, дизајнирани за семејства, за мајки кои брзаат да ги однесат своите деца во училиште – само по себе луда помисла со оглед на тоа што единствените возила во кои ние некогаш сме патувале беа низа истрошени, исчукани комбиња исцртани со виножито или цвеќиња или сонце и месечина во мноштво светли бои. Психоделични смртоносни стапици. Го гледав како трча по улицата, а неговата темна коса се поткрева со секое нагорно движење, училишната чанта му се лула на грбот иако тој никогаш не тргна во училиште, никогаш немаше ученичка чанта со книги. Но, не постоеја никакви правила кога станува збор за ваквите халуцинации и со време се привикнав на нивната апсурдност. Напати се појавуваше некоја рака која посегаше по него, му помагаше да стане, го влечеше напред, повторно ми го зимаше.

Ги имам овие халуцинации веќе извесно време, иако не се сеќавам кога точно започнаа. Можеби беа тука од почетокот. И знаев дека не им беа од помош дарезливите дози марихуана кои

самата си ги препишував. Можеби мислев дека со доаѓањето во Ирска некако ќе успеам да ги истресам како капки дожд од чадор. Но, тој ден во возот од Даблин, додека главата поспано ми натежнуваше и здивот ми го замаглуваше прозорецот на кој бев потпрена, во моите соништа го слушав нежното удирање на брановите по брегот и го видов таму на плажата – неговата разбушавена косичка, буцкастите надлактици, начинот на кој стоеше гордо и бестрашно, со неговото меше испакнато напред заедно со брадичката. Неговите очи беа вперени во океанот чии постојани бранови го заплискуваа брегот. Овој сон го сонувам веќе долго време, па на некој начин бев подготвена за него откако ја извежбав својата улога на набљудувач и фантазер кој ги следи неговите бавни, решителни движења додека неговите боси ножиња се борат со мекиот песок, размислувајќи дека искршените школки му ги боцкаат нежните табанчиња. Во овие соништа никогаш не разговарав со момчето, никогаш не го допирав. Рацете сè уште му беа покрај телото додека сигурно чекореше кон брегот повлечен од силата на океанот. И гледајќи го, се сетив на неговите несигурни први чекори, начинот на кој ги држеше рацете кренати во висина на градите, неговите мали рачиња свиткани во лактите додека се тетерави наоколу во секој миг подготвен да падне. Го почувствував истиот тој грч на губиток во своите гради кој го чувствував тогаш – претчувствен јадеж пред паѓање.

Можеби затоа што веќе го бев сонувала овој сон или можеби поради ненадејното кочење на возот, успеав да се разбудам пред водата да му ја плисне потколеницата и да се поштедам од неочекуваниот удар на срцето. Низ замагленото бунило кое следи по крајот на сонот некој глас ја најави следната станица и јас сфатив дека пристигнав. И сигурно надвор на платформата веќе ме чекаа – едната со загрижена, внимателна насмевка на лицето, помладата со смрачени, сериозни очи. Чувствував истоштеност, слабост и мачнина додека го собирав багажот и наскоро се најдов на платформата каде Сара стоеше пред мене.

„Лара“, рече.

Во нејзините очи имаше некој поглед, кој содржеше сè – сиот мој живот и нејзиното мислење за него, непромисленоста на моите патувања, безгрижноста на моите врски, моето своеглаво

постоење поради кое не беше за изненадување дека еден ден ќе се вратам вака. Но, во него постоеше и сочувство и додека таа ме прегрнуваше, се изненадив себеси со солзите кои ми се појавија во грлото, па бргу ги проголтав длабоко во дното на стомакот. Кога ме пушти и се повлече еден чекор наназад можев да ѝ ги видам очите, светли и испитувачки. Наспроти своите цврсти намери, почувствував подбужнување од онаа стара лутина кога ме боцна со оној тажен, жалосен продорен поглед.

„Дојди“, рече нежно. „Автомобилот е веднаш тука.“

Автомобилот беше голем, стар мерцедес во маслиново-зелена нијанса со кожен тапацир во бежова боја – вистински скапоцено возило на некој изветвен демодирани начин. Не ѝ прилегаше на Сара воопшто. Грабнувајќи го воланот, таа изгледаше како цуце во огромната машина околу неа. Насадена на крајот на седиштето со ’рбет прав како пушка и очи вперени во патот изгледаше незакотвена во морето кожа додека го пробиваше воздухот со прашања. Дрвјата фрлаа шарени сенки на ветробрановото стакло, додека брзавме низ убавиот пејзаж, а нејзиниот глас го исполнуваше огромниот простор помеѓу нас, ведар со нестрплив оптимизам, но поткрепен со нервозно треперење, потскокнувајќи како дожд на покрив.

„Како патуваше? Не беше премногу истоштувачки?“, ведро праша.

„Добро беше. Знаеш како е – сите оние прекачувања. Врткање по аеродромски чекални.“

На задното седиште Аврил не зборуваше, потоната во својата адолесцентска депресија. Модулацијата на гласот на Сара ми правеше пустош по нервите кои и онака беа вознемирени од долгиот лет, а да не ги споменувам петте или повеќе вотки кои ги испив додека патував и се преместував од Бразил.

„Спиеше ли во авионот?“,

„Не баш. Но, заспа малку во возот.“

„Па, и тоа е нешто. Ќе ти треба време да се соземеш, во секој случај“, истакна со нежна жестокост.

Високо на ридовите беа расфрлани овци па мојот поглед се префрли на нив, впивајќи ги боите на пејзажот на Кери – виолетовата замагленост на дрвјата во хоризонтот, бујното

зеленило на тревата дури и на крајот од летото. Помислив на пејзажите кои ги оставив зад себе – прашливите, суви рамнини непрекинати со спилести карпи, кактуси кои како боцкави прсти покажуваат кон високото небо. Умот ми беше побистар сега откако се симнав од возот, се почувствував побудна од било кога во последните шест месеци. Можеби поради тоа што повторно бев тука или можеби поради тоа што побегнав од Јужна Америка и потрагата по него, но моите очи изгледаа пошироки, како да впиваа повеќе, глетките и звуците и мирисите се врежуваа во моите сетила – врескањето на галебите, солениот, зачаден мирис на запален бусен, гратчињата обоени во боите на виножитото. Ме зграпчи ненадејна возбуда и почнав да зборувам, буица зборови го исполни автомобилот.

„Обезбедувањето на аеродромите е да не ти се верува, Сара. А Њујорк не е најлош. Во Рио ме тераа да го земам багажот – а ти виде колку имам – и да го извадам и последното парталче. На сите други места само го проаѓаа низ машината, рендген или што и да е. Но во Рио, сè поминуваат на рака. Мислам апсолутно сè. Тоалетен прибор, долна облека, сè. Некој тип со гумени ракавици пипкаше сè што имам. Никој не би сакал да се засрами ако има нешто тргнато настрана. Ти велам...“

Продолжив во истото расположение, со овој решителен напор за веселост, додека не си го чув гласот, тенкиот пискот на нервите во него и го фатив треперливиот поглед на Сара, вцашеноста во брзото движење на нејзините очи. Оваа возбуда беше нова за мене, изродена од близината на домот, претпоставувам, сè посиленото чувство дека се движам кон поинаков живот, одмор од низата мрачни денови и ноќи. Бев зашеметена од можностите. Но, знаев дека треба да ја смирам оваа возбуда, да ги ставам под контрола своите нескротливи чувства.

„Чекај да го видиш градот, Лара. Сигурна сум дека нема да го препознаеш.“

Сара го стискаше воланот, нејзиниот венчален прстен блескаше на сончевата светлина и забележав колку рацете ѝ беа остареле – нивната грубост, нивната кожа растегната околу коскените бразди. Скришум ме погледнуваше, обидувајќи се да ме сфати, оваа нејзина роднина која ја немаше видено повеќе од петнаесет години. Израз на блага разочараност како да лебдеше

на нејзиното лице и не беше тешко да се види дека очекуваше повеќе од мене, како на пример јасно видлива тага. Можев да забележам по изразот на нејзините црти додека стоеше и ме чекаше на платформата дека беше подготвена за дочек на жена која е сè уште длабоко погодена од тагата, сè уште избезумена, расплакана руина. И да, со сигурност бев таква извесно време, но оттогаш наваму научив дека таквата состојба ти ја исцрпува енергијата и ти ја пие душата. Во еден момент се соочуваш со избор – да ѝ подлегнеш на вечната тага или да се прибереш, да собереш храброст и да се обидеш да ги промениш работите. Признавам, храброста ми се излизнува одвреме-навреме, но поминаа две години откако го изгубив, а попатно имав собрано и по некој трик.

Сара не ми беше најомилената личност на светов и можеби не бев праведна кон неа тоа попладне поради минатото помеѓу нас. Но, некои рани загнојуваат и претпоставувам дека сè уште ми пречеше начинот на кој таа ја употреби својата матка за да ги попречи нашите планови, мојот и неговиот, пред многу години. Сиркајќи ја мојата братучетка, мојата најблиска жива роднина, ги барав промените кои изникнале во неа како што сите жени прават. Таа беше две години постара од мене, значи сега имаше триесет и шест. Нејзиното тело беше заоблено, неизбежно после раѓање, но и покрај тоа изненадувачки. Нејзините очи сè уште ја имаа најчистата сина боја, крупни со долги трепки исцрнети со леплива маскара, која им даваше некаков преплашен израз. Се прашував дали маскарата беше во моја чест. Нејзините руси кадрици станале затегнати и тенки со годините, како напнатоста од нејзиното тело да се протегаше до краевите на нејзината коса, така што морав да се принудам да му одолеам на поривот да посегнам кон неа и да ѝ ги истегнам за да ги олабавам. Но, лицето на Сара под нејзината коса всушност се имаше изменето највеќе, оние префинети црти како на кукла. Беше лице кое изгледаше затегнато и уморно под нејзината решителност да биде добро расположена. Ме изненадија сопствените ненадејни чувства на топлина кон неа, годините ги беа омекнале тешките спомени. Нова одлука се усвојуваше внатре во мене, да го оставам минатото во минатото. Речиси можев и да го слушнам звукот на вртењето нова страница.

„Мило ми е што те гледам“, наеднаш изјавив.

„И мене ми е мило што те гледам, Лара“, рече по еден миг на изненадување. „Бевме загрижени за тебе. По сето она што се случи. Добро е што се врати дома.“

Дома. Овој збор одекнуваше во тишината која растеше околу нас додека поминувавме низ Килорглин и Гленбеј. Патот вртеше и се нурнуваше во една долина пред да се издигне и да го покаже широкото пространство на морето. Светлината блескаше врз водата, која надоаѓаше од Атлантикот, се вгнездуваше помеѓу полуостровите, блескаво сина на попладневното сонце. Бев заборавила колку беше прекрасно и почувствував ненадејни емоции додека зјапав низ прозорецот, грицкајќи си ги ноктите, а едната страна од лицето ми ја топлеше сонцето. Топлината на нова можност ми го загреа телото, како да тргнувам по нова улица, како сега најлошото да е зад мене.

„Ти изгледа ли променето?“, праша Сара.

„Не знам. Ридовите ми изгледаат помали.“

„Во споредба со Андите, сигурно се помали!“ Нејзината смеа се разнесе и го исполни автомобилот на топол и музикален начин.

„Претпоставувам дека е така.“

„Се надевам дека имаш слики. Сите сме нестрпливи да видиме слики од твоите патувања, зар не Аврил?“ Керка ѝ молчеше на задното седиште, намуртено гледајќи низ прозорецот. „Несомнено имаш стотици!“, настојуваше Сара.

„Се разбира.“

Немав намера да ѝ објаснувам дека ги истурив сите мои фотографии од врвот на Шеќерна Глава во Рио и гледав како ветрот ги зима и ги носи низ широкиот, огромен залив, пред да се распрскаат како конфети – глетка сама по себе толку живописна што привлече публика. Петнаесет години отфрлени, расфрлани низ ветрот со еден потег, импулс кој подоцна го оценив како драматичен и самозадоволувачки. Се сеќавам дека се завртев и заминав пред сликите да паднат на земјата, не сакајќи да знам каде се спуштиле, преплашена да не се предомислам и направам мешаница за да си ги вратам. Наместо тоа, јас заминав, се качив во трамвајот, чувствувајќи како ме обзема зашеметеност.

„Па куќата е подготвена за тебе, зар не Аврил?“

Ја гледав на страничниот ретровизор, ова бесно, намуртено суштество со очи затемнети со црно моливче подеднакво како и со расположението во кое беше. Аврил. Малото семе кое беше посадено пред да заминам. Тоа тајно, срамно семе. Во минатото таа беше само трошка грижа зад насмевката на Сара. Толку одамна. Оние тенки усни и испиен поглед на татко ѝ беа очигледни на нејзиното мало нежно лице со истиот богато темен, мургав тен. Ми текна дека беше вистинско олеснување тоа што тој не беше дошол со нив да ме пречека, туку Сара и Аврил дојдоа сами. Не бев сигурна како би реагирала на него, неговите очи, неговиот нежен глас. Аврил беше петнаесетгодишно девојче, застрашувачки физички потсетник за тоа колку време сум била отсутна. Тешко ми беше да ги одвојам очите од неа.

„Сè уште ли ја викаат Американската куќа?“, ја прашав, вртејќи ја главата и охрабрувајќи ја со насмевка. И таа ме пронајде со еден краток поглед.

„Да“, одговори отсечно, очигледно бесна што го изнудив овој слог од нејзините усни, нејзиното остро лице праќаше непријателски вибрации. Јасно беше дека не можеше лесно да се придобие, а јас и онака немав вистинска желба да се спријателувам со неа, па се свртев и чекав да ја видам куќата. Американската куќа, сиво-сина колиба обложена со штици и кружна веранда. Не беше како традиционалните бели куќи на фармите со своите мали прозорчиња и коси покриви, ниту пак како новоизникнатите бунгалови со своите големи прозорци и пренагласени натстрешници, туку беше традиционална американска летна куќа од источниот брег со мрежа на вратата и глинените саксии со свенати сардели на верандата и стар повит кој ползи по шпалирот.

Со очите на својот ум ја имав видено многупати во текот на годините, влечејќи го сеќавањето на неа како утеха кога ми требаше, а кога автомобилот застана на тревната патека и срцето ми застана, спомените ме победија. За миг речиси очекував да ја видам мајка ми како излегува на верандата со раката правејќи си сенка од сонцето. Зад куќата брановите се движеа во долга, мрзелива плима, која се ширеше по мокриот песок, а звукот на морето се тркалаше во далечината.

Додека Сара нервозно си поигруваше со кадрицата, објаснувајќи зад своето рамо дека е навистина посебна, почувствував необично очекување, нешто како возбуда, ненадеен налет на оптимизам при враќање дома. Но, откако се отвори вратата и трите влеговме во куќата со багажот, дел од мојата возбуда спласна. Стоев мирно во дневната соба на мајка ми кога станав свесна дека тука ништо не се изменило. Местото беше сосема исто како кога заминав – истиот мебел, рамките со слики на предците висеа уредно на сидовите, вратите кои се отвораа од дневната соба кон кујната, спалните, бањата. Но, некако беше помала. Во тој миг мислев дека можам да ја видам куќата низ нови очи, како што Аврил со сигурност ја гледа низ нејзиниот млад, неодобрувачки поглед. Времето се беше згрутчило во аглите, прстите од минатото ја гребеа бојата од дрвенаријата, бавните пукнатини, кредести лушпи и одек од човечки гласови живееја во сидовите. Мебелот беше темен и едноставен, изобличен од долгогодишната употреба, вдлабнатините од телата на луѓето сè уште беа видливи на него.

Несвесна за моето спласнување, Сара, во налет на сила и брзина влета во спалната соба со торбите за да се врати само миг подоцна и да ме награди со блескава оптимистичка насмевка.

„Ти ги ставив работите таму“, рече ведро. „И креветот ти е наместен.“

„Благодарам“, реков не сосема сигурна како се чувствувам во врска со спиењето во креветот на мајка ми, иако поминаа речиси две години откако таа почина во него. „Навистина си љубезна.“

„Тоа не е ништо.“

Разгледувајќи наоколу, ме погоди белегот на Сара насекаде каде што ќе погледнев. Го гледав во изметените подови и светнастиот мебел, во драпериите и завесите и строго испегланите чаршафи. Одејќи низ собите како сенка можев да видам дека таа била овде за сето изминато време, чистела, бришела и го миела подот. Нејзиното присуство се гледаше во уредно здиплената крпа над чешмата. Таа беше насекаде, а јас никаде.

Наеднаш ме совлада замор и си го слушнав гласот во главата. Држи се, Лара. Чекор по чекор. И повторно се сетив зошто бев тука, зошто се вратив на ова место и помислата ме смири.

„Би можела да го вклучам чајникот“, предложи Сара, „да направам по една убава шолја чај.“

Ја слушав од кујната, брзото зуење на нејзината работливост. Посегнав во чантата и си ги најдов цигарите кога раката ми ја допре најлонското кесе во кое имаше едно пакетче ризли и триесетина грама трева која ја купив во еден паб близу станицата Хјустон. Само за итни случаи, се потсетив самата себеси. Во мене сè уште се влечеше чувството на надеж, верба дека можам и без неа. Освен тоа, не мислев дека Сара ќе се чувствува пријатно ако запалам пред неа.

Отворајќи го капакот од кутијата цигари извлеков една и кога го почувствував погледот на Аврил застанав.

„Сакаш една?“, прашав, нудејќи ѝ ја кутијата.

Трепна со очите кон отворената кујнска врата и звукот од движењето кој доаѓаше од тој агол на куќата и бргу затресе со главата. Седна отспротива и ме гледаше внимателно со округлите, кафеави очи и забележав дека очите ѝ беа прошарани со килибар исто како неговите. Светлината во овие очи се променила. Ова беше нејзин нов аспект. Запалив, градите ми се наполнија и посегнав по пепелникот од школки на масата. Аврил ќе земеше цигара да не беше мајка ѝ тука. Ѓ понудив насмевка, но се покајав што воопшто се обидов.

Сара се појави со растропотениот послужавник.

„Еве сме“, рече задишана, оставајќи го на малечката масичка за кафе и лесно удирајќи ја ногата на Аврил за да ја потсети да се помести понатаму на софата. „Ова добро ќе ти дојде.“

Го гледав тенкиот млаз чај како плиснува во шолјите и начинот на кој таа го свиткува малиот прст додека го става млекото. Во неа постоеше некоја елганција која правеше да се чувствувам голема и неграциозна со изгризани нокти и разбушавена коса.

„Ох, и овие се твои“, додаде Сара, покажувајќи кон едно мало врзопче писма пикнато зад чајникот. „Пошта којашто неодамна пристигна за тебе, ја доставија во нашата куќа. Можеби ќе сакаш да ги известиш во поштата дека повторно ќе можеш да примаш пошта.“

Си земав една шолја, се потрудив да седнам исправено обидувајќи се да го следам нејзиното држење. Си ја тргнав косата зад ушите и си го поднаместив здолништето влечејќи го надолу

преку колената. Постоеше неурамнотеженост меѓу нас за која бев крајно свесна – таа целата уредна и иштиркана, а јас уморна и разбушавена. Но, и повеќе од тоа, постоеше и долг. Можев да го почувствувам во уредно одржуваната куќа, тивок потсетник за сè што се случувало во минатото, особено нејзината грижа за мајка ми, Лилијан.

„Овие шолји“, рече Сара, гледајќи ги со еден вид на почит, „ѝ беа омилени на Лилијан.“

Тоа беа малечки, нежни шолјички со свиткана рачка премалечка за било кој освен за детско прсте и една голема розова роза испечатена на површината на порцеланот, ползечки ливчиња и бодликаво стебло. Го свртев погледот нагоре од својата шолја и забележав грч на устата на Сара, ненадејно затресување на вилицата кое набргу престана.

„Беше многу мирно“, рече нежно и тишина завладеа во собата. „На крајот таа си замина многу тивко.“ За момент не бев сигурна како да одговорам, умот ми се задржа над значењето на фразата „на крајот“ која подразбираше дека имало и периоди на болка кои се случувале пред мирната смрт.

„Жал ми е што не бев тука“, реков искрено. „Би сакала да бев тука со неа.“

„Таа не сакаше да те довлекча дома, така самата ни велеше. ’Не ја вознемирувајте Лара’, ќе речеше. Не сакаше да помисли да те доведе тука во периодот кога ти сè уште бараше...“

Ја остави реченицата недовршена и за момент трите седевме не зборувајќи ништо. Аврил зјапаше во својата шолја. Можев да ја почувствувам нејзината неудобност.

Во тишината нешто се промени во воздухот меѓу нас, некоја нова напнатост. Сара собираше храброст за да каже уште нешто – можев да забележам по собирањето на мускулот на нејзината вилица. Ме погледна со несигурен, колеблив поглед по кој веднаш знаев што ќе каже.

„Лара, навистина ми беше многу жал кога слушнав за твојот син.“

Зборовиве како да висеа во воздухот, несмасни и искрени, опкружени со никаков друг звук освен оној на заплиснувањето на морето. Аврил го тргна погледот од шолјата и ги впери очите во моето лице.

„Толку ужасна работа... како мајка можам да замислам низ што си поминала, колку си била избезумена од болка.“

Овие зборови ѝ се закануваа на сета сила и бистрина која ја чував во себе до тој момент. Чувството за можност за кое цврсто се држев како да испари. Испари и мојата решителност да се држам настрана од она најлонско кесе и не можам да се преправам дека веќе не го замислував моментот кога ќе можам да го почувствувам мирисот на изгорена трева во воздухот околу рапавиот крај на запалениот цоинт.

„Навистина ми е многу жал“, прошепоте Сара.

Жал беше зборот кој секогаш го кажуваа. Луѓето не знаеја кој друг збор да го понудат откако животот ќе беше допрен од некоја трагедија. Особено трагедијата на украдено дете. Но жал беше премал збор воопшто да се спомене во мое присуство. И за што жалеа тие? Не беа тоа нивните раце кои го грабнаа. Не беа нивните очи оние кои свртеа поглед маѓепсани од друг (поглед) додека тој исчезнуваше во толпата. Две години слушам како луѓето ми велат дека им е жал.

„Сигурно ти било ужасно“, рече повторно, пред да додаде колебливо на својот познат лукав начин, „како и на твојот сопруг.“

„Тој не ми е сопруг“, одговорив бргу и отсечно. Добро, признавам, одбранбено. „Никогаш не бевме во брак.“

„Не, се разбира. Го знаев тоа“, рече со извинување, тресејќи ја главата поради својата грешка. „Како се викаше?“

„Алехо“, одговорив, сега поблаго со милозвучен глас.

„Алехо“, повтори таа, кимајќи со главата. „Мајка ти зборуваше за него, раскажуваше како твоите писма биле полни со него. Мислам дека ѝ се допаѓаше. Ѓ се допаѓаше како звучи. ’Ќе биде добар за неа‘, ми рече еднаш. Навистина е штета што никогаш не го запозна. Ниту твоето мало момченце. Игнасиус, нели?“, праша, изговарајќи го внимателно името. „Така се викаше, нели?“

„Игнасио“, ја поправив, пред да додадам, помалку злобно, „Игнасио се вика. Не е мртов, знаеш.“ Тогаш гласот ми се скрши и морав да ги проголтам ненадејните солзи кои ми се искачуваа до грлото. Телото го држев мирно сконцентрирана на послужавникот пред нас и купчето писма кои сиркаа од зад чајникот.

„Тоа е невообичаено име“, рече Сара по извесно време со тивок, простувачки тон на гласот. Немаше намера да ме навреди. Се обидуваше да допре до мене. Паметам колку блиски бевме некогаш. „Човек не може веќе да ги слушне старите религиозни имиња.“

Името беше идеја на Алехо. Тој сакаше да му даде име на момчето по неговиот татко. „Зошто да не?“, реков тогаш. „Подобро отколку тоа да беше името на мојот татко.“

„Никогаш не го викавме така“, реков, смирувајќи си го гласот. „Насио. Така го викавме.“

„Насио“, повтори Сара, испробувајќи ги слоговите.

Во вакви моменти чувствував како нешто се извива во мене, тагата која се свиткала во мене. Беше склопчена негде внатре, зад ребрава, под срцево. Во ваквите моменти чувствував како се одвиткува. Се протегаше како мачка која се буди и ја подига сета внатрешност околу неа.

Сите молчевме извесно време, а потоа јас неучтиво затресов со главата.

„Се извинувам“, реков со усилен насмевка, правејќи огромен напор да си го подобрам расположението. „Сè уште ми е многу тешко да зборувам за него.“

„Се разбира.“

„И ова беше многу долг ден. Необично ми е што сум повторно тука.“

Направив обид за кратка насмевка за да ја олеснам напнатоста и Сара љубезно се насмевна.

„Сигурно си истоштена. Ќе те оставиме да се одмориш.“

Таа стана, си го исправи здолништето со едно тресење на рацете, а јас ѝ ги гледав потпетиците како тропкаат по штиците на подот додека чекореше да ја стигне Аврил на вратата, работ на здолништето го удираше воздухот зад неа. И покрај нејзиното сочувство и искрена грижа, знаев дека не ја сакам тука со нејзината уредна фризура, нејзиниот чист, доблесен живот, нејзиното сожалување и тивко судење. Изгледаше толку способна, толку одговорна и јас едноставно знаев дека таа никогаш не би дозволила нешто такво да му се случи на некое од нејзините деца и со самата помисла на тоа се почувствував виновна и повторно засрамена. Вратата се затвори зад нив, а потоа веќе не слушав ништо.

Во тишината која настана по нивното заминување ги почувствував очите на сите предци како зјапаат во мене од нивните рамки, студенилото на нивните погледи, обвинувачките погледи. Беа насекаде, ми судеа од полицата над каминот, студено ме гледаа од своите места на сидовите. Тогаш посегнав напред по чантата и започнав да си го виткам спасувачкиот лек. Куќата околу мене беше стара. Чкрипеше и стенкаше од моите движења и налетот на ветриштата кои доаѓаа од Атлантикот и ѝ ги удираа сидовите и покривот. Вратите тивко тропаа, а собите шепотеа во аглиите, шумолењето на сеќавањата се триеше од сидовите.

Го запалив доинтот, се навалив на перниците зад мене и на десетина величествени минути се лизнав во бессознание. И во тие десетина минути не се грижев за куќата околу мене, не размислував за мудроста на мојата одлука да се вратам во својот дом од детството, не размислував за човекот во куќата на другиот крај на плажата со килибарниот оган во очите и сета историја која лебдеше меѓу нас и најмалку од сè помислував на огромното пространство на океанот кој лежеше надвор од прозорецот разделувајќи ме од мојот син. Поминав десет блажени минути без ниту една мисла во својата глава. Светлина влезе низ прозорецот зад мене, фрлајќи сјај на масичката со напољу празните шолји во кои се беше направил замаглен слој над оладениот чај. Врзопчето писма сè уште беше таму и од далеку можев да видам една разгледница, полна со бои и познат пејзаж. Срцето ќе ми излезеше од градите додека ја вадев од купот и ја вртев. Картичката беше празна – без потпис, ништо освен моето име, адресата и поштенскиот број. Но не ми требаше потпис за да знам дека е од него. Повторно назад на патот, следејќи ја истата маршрута која заедно ја поминавме толку многу пати.

Разгледницата беше од Куско, мало гратче во Перу, во срцето на Андите. Папокот на светот, го викаа. Очите ми патуваа низ мрежата квадрати кои отсликуваа улични сцени – светло обоените дрвени врати; жена од европско-индијанско потекло дотерана со полуцилиндар и широко здолниште во светли бои, долгата, црна коса паѓа во две плетенки по нејзиниот грб; катедралата осветлена ноќе; големината на Андите со снежни

капи – толку величествени и кротки. Поминав со прстите по разгледницата и посакав повторно да сум таму, да се вратам на местото каде првпат се запознавме пред толку години...

Седев крснозе во аголот на Плаза де Армас, под сенката на Балкон де Куско. Пред мене една отворена кутија со рачно изработен накит, сиот направен од кожни ременчиња и мониста во светли бои. Привлекував само случаен интерес и им продадов цизи-мици на неколку Швеѓанки. Главата сè уште ми беше замаена и чувствував повремени напади на гадење, телото сè уште не ми беше прилагодено на реткиот воздух и големата надморска височина. Од прегледната положба на едната страна на плоштадот можев да ги видам сите згради, величествени и колонијални; ми изгледаа прилично солидни по низата сиромашни квартави низ кои поминав од Лима. Сонцето го осветлуваше градот тој ден, светлината се одбиваше од разиграната вода во фонтаната, правејќи ги камчињата на улицата чисти и светли. А надвиснати над градот, Андите изгледаа толку моќно, толку блиску што даваа чувство на заштитничка рака која го прегрнала Куско.

Пристигнав таму претходниот ден, откако конечно го откачив Стен, човекот со кој бев во врска во Каракас, поранешен американски маринец со низа започнати кариери зад него. Имаше работено две години како чирак дувач на стакло во Тексас, речиси ќе се квалификувал како пилот на лесен авион, се обидел да влезе во интернет бизнис кој тргнал добро пред да му дадат погрешен совет за да се одлучи за погрешна инвестиција. Тој беше она што мајка ми го нарекуваше безнадежен случај. Кога го сретнав во Венецуела, имаше една вреќа со марихуана и евтин фотоапарат. Тој ја подели со мене залихата трева, а јас ја задоволив неговата страст за фотографија. Не ми пречеше да се фотографирам кога бев надувана, убедувајќи се себеси дека тоа е исто како да отидеш топлес на плажа.

Но, по извесно време се истоштив и ми стана здодевно. Сесиите пред фотоапаратот започнаа да ми кинат парчиња од душата и тежината на неговата замислена замолчаност ми создаде страв во врска со Стен, така што, кога пристигнав во Куско после полноќното трчање од Лима, кожата ја чувствував премногу уморна и валкана за да можам да продолжам.

Многу подоцна Алехо ми кажа дека ме гледал цел ден, седејќи на другата страна на улицата на тезгата поставена пред фонтаната на средината на плоштадот. Но, јас бев премногу исцрпена за да забележам било кого, совладана од силниот мирис на зготвена храна и издувни гасови и запрепастена од вревата и цагорот на ова место – бесните сирени на автомобилите, силното врескање на уличните продавачи, громогласните чекори на луѓето кои се симнуваа во Куско пред да продолжат понатаму кон Светата Долина и Патеката на Инките. Ме вознемируваше и стравот дека ќе го кренам погледот и ќе видам дека Стен ме следи, откако открил дека му недостасуваат двесте долари од дното на ранецот. Но, тој никогаш не се појави. Откако сонцето се затскри зад планините, Алехо стана од тезгата и се прошета до мене, а кога јас погледнав нагоре ме пречекаа неговите ситни, темни очи и онаа широка насмевка која ги покажуваше неговите јаки, прави заби, толку сјајни и снежнобели што неговата уста изгледаше непропорционално голема за неговото лице. Стоеше со рацете во своите џебови, долгата, црна коса му беше пикната зад ушите, сенка од шишките малку насираше од под неговото безбол капче, а тој полека цвакаше лист од кока.

„Од каде си?“, праша брзо замавнувајќи со главата, додека јас го читав натписот на неговата маица – „Вклопи се или одеби“ – како украс на неговите мали гради.

„Од Ирска“, одговорив.

„Ох, Ирска.“ Неговата насмевка се рашири уште повеќе откако неговото лице го осветли хумор, а неговите очи поминаа низ мојата тезга со нажит.

„Вије Ирците – толку талентирани и креативни“, кимна со главата. „Уметници и писатели и музичари.“

За момент се прашував дали се подбиваше со мене и ја исмеваше жалната изложба на бижутерија распослана пред мене. Не беше дури ни моја. Ја украдов од под креветот на една колумбиска девојка во еден hostel во Мирафлорес во очај за било што што би можела да го заложам. Не можев да поднесам уште еден повик до мајка ми во Ирска на нејзина сметка во кој ја молам да ми прати уште пари. И сега седев таму насмевнувајќи му се во заоѓањето на денот, благодарно прифаќајќи го комплиментот. Ако сакаше да мисли дека сум креативна, нека

повели, иако единствениот талент кој го поседував беше дарбата за наоѓање погрешни мажи и влегување во неволји.

„Добредојде во Куско, Ирко“, рече со насмевка, а јас го гледав како се враќа на својата тезга за производи од кожа, ремени, чанти и нараквици, сите негово дело.

Срцето ќе ми излезеше од градите и помислив дека тоа значи љубов, а всушност можеби за тоа била одговорна големата надморска височина. Сепак, отсекогаш сум била склони на љубов на прв поглед, а постоеше и нешто во начинот на кој тој одеше, опуштеното држење на рамената, лежерното влечење на нозете, рацете ноншалантно пикнати во џебовите, правеа да ми изгледа толку комплетен, толку задоволен, во таков мирен став кон светот, што изгледаше како никакво зло да не може да го допре. Сакав малку од она што тој го имаше – неговата самодоверба, неговата леснотија, неговата смиреност. Но повеќе од тоа, она што навистина го сакав, од самиот почеток, беше да го одморам моето уморно, исцрпено тело до неговото.

Зјавав во разгледницата, мижуркајќи за да го прочитам датумот на поштенскиот печат, враќајќи го времето назад, тивко пресметувајќи. Срцето ќе ми изрипаше од градиве при помислата дека тој се вратил таму, на местото каде првпат се сретнавме. Држејќи ја разгледницата во рака, хранејќи ги очите со прекрасните слики, дури и после толку време повторно ја почувствував мачната привлечност кон него.